

UIT TE VOEREN WERKEN

● Acties op waterloop	● Acties akkerbouw, biodiversiteit en erosie
● Landschapsinrichting en biodiversiteit	● Acties laagstam en biodiversiteit
● Ecohydrologische gebiedsinrichting	● Acties recreatie en educatie

ALKEN

- 1 Educatief centrum inrichten aan de oude dorpsmolen 'Van bron tot monding en van akker tot bakker'
- 2 Bengelbeemd verder uitbouwen als ecologische en toeristische verbinding tussen de Alk en de Mombeekvallei
- 3 Biodiverse perceelsranden aanleggen bij fruittelers
- 4 Ecologisch wateropvangbekken uitbouwen op de Simsebeek

BORGLOON

- 5 Beekherstel en hydrologisch herstel van de vallei van de Motbeek
- 6 Hermeandering en structuurherstel Golmeerzouwebeek
- 7 Biodiverse perceelsranden aanleggen bij fruittelers

DIEPENBEEK

- 8 Kleinschalig herstel waterlopen
- 9 Duurzaam beheer valleigraslanden Ter Herken, Merlemont
- 10 Landschapsherstel omgeving Melbeek

HASSELT

- 11 Kleinschalig beekstructuurherstel en bufferzones inrichten langs de waterloop (o.a. De Rijsbeek)
- 12 Betrokkenheid van de bewoners Stevoort en Sint-Lambrechts-herk met de vallei versterken

HEERS

- 13 Verder uitbreiden van het project Batsheersebeemd in stroomafwaartse delen van de vallei
- 14 Kleinschalig beekherstel op de Herk
- 15 Maatregelen tegen erosie en voor de bescherming van de Europees beschermde akkersoorten (hamster en akkervogels)

HERK-DE-STAD

- 16 Habitatherstel kamsalamander in kader van LIFE DELTA
- 17 Landschapsinrichting vallei van de Herk
- 18 Biodiverse perceelsranden aanleggen bij fruittelers

KORTESSEM

- 19 Beekstructuurherstel Mombeek tussen de natuurkernen Zammelen en Nietelbroeken
- 20 Vismigratieknelpunten oplossen op de Mombeek (Bombroek, Rootmolen en Oude Molen)
- 21 Typische valleigraslanden herstellen langs de Mombeek
- 22 Biodiverse perceelsranden aanleggen bij fruittelers
- 23 Ecohydrologische inrichting van de Winterbeek in de omgeving van het Jongenbos

NIEUWERKERKEN

- 24 Landschapsbeheer voor de wilde bij in de vallei van de Zijp
- 25 Biodiverse perceelsranden aanleggen bij fruittelers

SINT-TRUIDEN

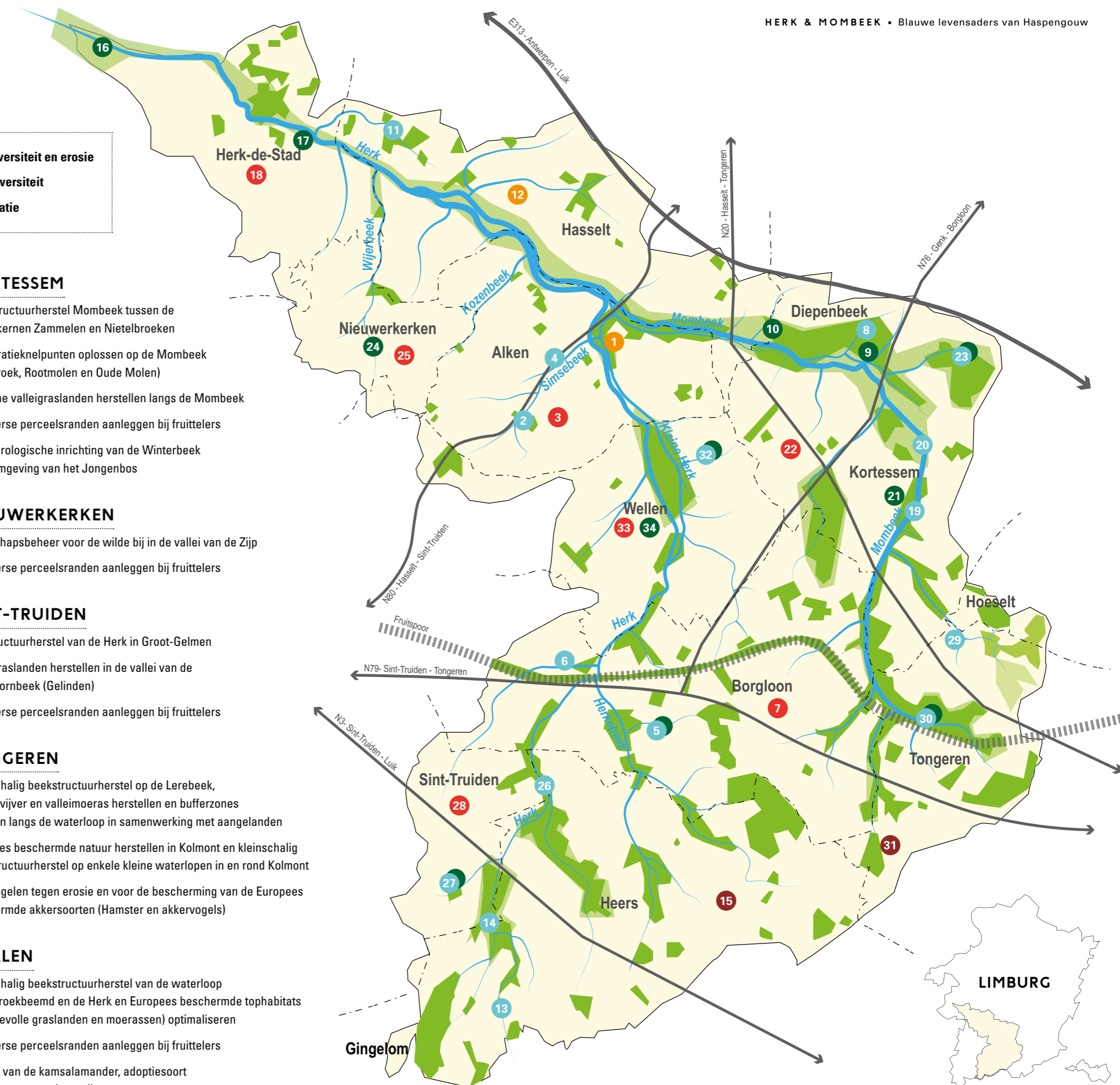
- 26 Beekstructuurherstel van de Herk in Groot-Gelmen
- 27 Valleigraslanden herstellen in de vallei van de Steenbornbeek (Gelinden)
- 28 Biodiverse perceelsranden aanleggen bij fruittelers

TONGEREN

- 29 Kleinschalig beekstructuurherstel op de Lerebeek, kasteelvijver en valleimoeras herstellen en bufferzones instellen langs de waterloop in samenwerking met aangelanden
- 30 Europees beschermde natuur herstellen in Kolmont en kleinschalig beekstructuurherstel op enkele kleine waterlopen in en rond Kolmont
- 31 Maatregelen tegen erosie en voor de bescherming van de Europees beschermde akkersoorten (Hamster en akkervogels)

WELLEN

- 32 Kleinschalig beekstructuurherstel van de waterloop in de Broekbeemd en de Herk en Europees beschermde tophabitats (waardevolle graslanden en moerassen) optimaliseren
- 33 Biodiverse perceelsranden aanleggen bij fruittelers
- 34 Habitat van de kamsalamander, adoptiesoort van de gemeente, herstellen

C.

WAT WILLEN WE SAMEN BEREIKEN?

“Samen met alle actoren van het buitengebied willen we de vallei van Herk en Mombeek ontwikkelen als blauwgroene levensader van Haspengouw. De vallei van Herk en Mombeek kan fungeren als ideaal voorbeeld van integraal waterbeleid. Het doel is om deze valleisystemen van bron tot monding te vrijwaren van verontreiniging en verder uit te bouwen als natuurlijke klimaatbuffers tegen verdroging, overstromingen en erosie. Deze klimaat robuuste valleisystemen zorgen hierbij tevens voor een aantrekkelijke leefomgeving zowel voor omwonende en bezoekers als voor planten diersoorten.”

De partners die zich op 30 september 2019 engageerden om deze uitdaging aan te gaan:

Bekkenbestuur Demerbekken, Provincie Limburg (dienst Water en Domeinen, dienst Landbouw en Platteland), Provinciaal Natuurcentrum, Watering De Herk, PIBO Campus, PC Fruit, Regionaal Landschap Haspengouw & Voeren, de gemeentebesturen van Alken, Borgloon, Diepenbeek, Hasselt, Heers, Herk-de-Stad, Kortesseem, Nieuwerkerken, Sint-Truiden, Tongeren en Wellen, Boerenbond, Natuurpunt, Limburgs Landschap, Landelijk Vlaanderen en de Vlaamse overheid: ANB, VMM, VLM, Inbo, departement Landbouw & Visserij.

DANKWOORD

Projecten effectief realiseren op het terrein is niet evident. De versnippering qua overheidsbevoegdheden, landgebruik en eigendommen in Haspengouw maakt het niet gemakkelijker. We willen onze projectpartners dan ook uitdrukkelijk bedanken. Door de samenwerking was het mogelijk om allerlei kleine en grote uitdagingen het hoofd te bieden.

Een speciaal woord van dank zijn we verschuldigd aan de vele vrijwilligers van natuurverenigingen, de private eigenaars en een aantal buurtbewoners die ons dankzij hun inzet en enthousiasme steeds zijn blijven inspireren om verder te werken aan een aantrekkelijker vallei voor iedereen!

Namens de projectcoördinatoren:

Ward Andriessen, Regionaal Landschap Haspengouw & Voeren

Steven Beyen, Dienst Water en Domeinen Provincie Limburg

Jan Vanvelk, Bakkensecretariaat Demerbekken

De partners van de Vlaamse overheid zijn de Vlaamse Milieumaatschappij, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos en het departement Landbouw en Visserij.

VOORWOORD

De Herk en de Mombeek vormen de blauwe levensaders van Haspengouw. Het doel is om deze valleisystemen, samen met alle actoren van het buitengebied, verder uit te bouwen als klimaatbuffers tegen verdroging, overstromingen en erosie, en dit van bron tot monding.

We streven daarbij naar een goede ecologische toestand van onze beekvalleien door in te zetten op:

- **beekstructuurherstel:** hermeandering, oeverafschuining, bevordering van het zelfreinigend vermogen van de waterlopen.
- **landschapsherstel** om zo erosie en de inspoeling van pesticiden en nutriënten te voorkomen.
- **kennisoverdracht, communicatie en draagvlakvorming.**

We staan voor grote uitdagingen. De vallei van Herk en Mombeek is op Vlaams niveau aangeduid als topprioriteit om de Europese Kaderrichtlijn Water te behalen. Maar de valleisystemen zijn ook cruciaal om onze klimaatdoelstellingen te realiseren. Zo helpt de vallei van Herk en Mombeek niet enkel de klimaatschokken zoals droogte en overstromingen op te vangen. De vallei zorgt ook voor de captatie van CO₂.

Enkele jaren geleden namen het bekkensecretariaat Demerbekken en het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren in samenwerking met provincie Limburg het initiatief voor het Integraal Project Herk en Mombeek. Er is cruciaal werk verricht door verschillende organisaties, overheden en waterbeheerders. Zo werden voor deze twee Haspengouwse beekvalleien al heel wat projectideeën voorbereid en afgetoetst naar haalbaarheid en draagvlak. Het zijn mooie voorbeelden van wat je met vereende krachten kan bereiken.

Bovendien werden Vlaamse subsidies binnengehaald via het landinrichtingsproject Water-Land-Schap, een programma dat zich richt op probleemoplossing omtrent water in landelijke gebieden.

In deze brochure geven we graag een bondig overzicht van de thema's en watergebonden projecten waarrond we werken in de vallei van Herk en Mombeek.

Dankzij de inzet van alle partners worden de Herk en de Mombeek en hun valleien nog waardevoller voor mens, dier en natuur, en kunnen ze bijdragen tot de weerbaarheid tegen de gevolgen van de klimaatverandering.

Bert Lambrechts

Voorzitter Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren
Gedeputeerde van Water, Milieu en Natuur

An Digneffe

Directeur Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren